

INFORMACIJA O POTPISIVANJU PISMA NAMJERE U VEZI SA PRISTUPANJEM CRNE GORE EVROPSKOJ INICIJATIVI ZA ZAŠTITU NEBA

„Evropska inicijativa za zaštitu neba“ (*European Sky Shield Initiative-ESSI*), pokrenuta je sa ciljem da se stvori evropski protivvazdušni i protivraketni odbrambeni sistem na način što će evropske države vršiti zajedničku nabavku opreme za protivvazdušnu odbranu i rakete. Takođe, na ovaj način se doprinosi jačanju NATO Integrisane protivvazdušne i protivraketne odbrane. Inicijativu je pokrenula Savezna Republika Njemačka nakon ruske invazije na Ukrajinu, kada je postalo jasno da mnoge evropske države nemaju dovoljno snažnu i međusobno povezanu protivvazdušnu odbranu. Umjesto da svaka država razvija sopstveni sistem, ESSI inicijativa predviđa izgradnju integrisanog sistema zaštite od raketa, dronova i vazdušnih napada od strane evropskih država kroz zajedničku kupovinu i koordinaciju odbrane u ovom domenu.

U tom cilju, u oktobru 2022. godine, ministri odbrane 14 NATO savezničkih država – Kraljevina Belgija, Republika Bugarska, Republika Češka, Estonija, Savezna Republika Njemačka, Mađarska, Republika Letonija, Republika Litvanija, Kraljevina Nizozemska, Kraljevina Norveška, Slovačka Republika, Republika Slovenija, Rumunija, Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske i Republike Finske potpisali su Pismo namjere u cilju uspostavljanja „Evropske inicijative za zaštitu neba“.

Inicijativa trenutno okuplja 23 države, a posljednje su se pridružile Portugalska Republika i Republika Albanija tokom 2025. godine.

Ključne prednosti članstva u „Evropskoj inicijativi za zaštitu neba“ su mogućnost nabavke opreme po povoljnijim cijenama i u skladu sa kraćim rokovima isporuke za članice ESSI u odnosu na pojedinačne nacionalne nabavke, kao i mogućnost zajedničke obuke sa Oružanim snagama SR Njemačke. Pored toga, procedure nabavke u okviru Inicijative su usklađene sa zakonskom regulativom Evropske unije o javnim nabavkama i doprinosi pouzdanijem planiranju nabavki države učesnice u domenu protivvazdušne i protivraketne odbrane i drugo.

Potpisivanjem Pisma namjere u vezi sa pristupanjem Evropskoj inicijativi za zaštitu neba, Crna Gora bi izrazila namjeru da se pridruži ESSI inicijativi, koja doprinosi koordinisanom razvoju sposobnosti za protivvazdušnu i protivraketnu odbranu na evropskom kontinentu. Članstvom u ESSI inicijativi Crna Gora bi stekla mogućnost da eventualnu nabavku u cilju jačanja kapaciteta u domenu protivvazdušne odbrane da realizuje po jednostavnijoj proceduri i finansijski povoljnijim uslovima. Iz potpisivanja Pisma ne proizilaze nikakve finansijske i pravne obaveze za Crnu Goru. Pismo namjere se upućuje Ministarstvu odbrane Savezne Republike Njemačke i predstavlja inicijalni korak za naknadno potencijalno potpisivanje Memoranduma o razumijevanju za kooperativnu nabavku sa svim članicama Inicijative i Aranžmana o nabavkama sa Ministarstvom odbrane Savezne Republike Njemačke. Posljednji korak u cilju obezbjeđenja pravnih uslova za eventualnu realizaciju određene nabavke je potpisivanje Amandmana između Ministarstva odbrane Crne Gore, Ministarstva odbrane SR Njemačke i kompanije u kom su sadržani svi potrebni detalji u vezi sa konkretnom nabavkom.

Podgorica, jun 2026. godine

Poštovani ministre Pistorius,

U ime Ministarstva odbrane i u svoje ime, želim da uputim izraze poštovanja i zadovoljstva zbog sadržajne saradnje između naše dvije države. Takođe, koristim priliku da potvrdim čvrstu posvećenost Crne Gore tranatlantskoj bezbjednosti, prepoznajući kolektivnu odbranu kao temelj dugoročnog mira i prosperiteta.

Crna Gora pridaje veliki značaj multinacionalnim inicijativama usmjerenim ka jačanju protivvazdušne i protivraketne odbrane, koja se pokazala veoma značajnom za evropsku i evroatlantsku bezbjednost.

U tom kontekstu, prepoznali smo Evropsku inicijativu za zaštitu neba (European Sky Shield Initiative – ESSI), kao ključni mehanizam za unapređenje interoperabilnosti i bezbjednosti evropskog neba, koja istovremeno značajno doprinosi preraspodjeli tereta u pravcu jačanja evropskog stuba u transatlantskoj vezi.

Stoga, želio bih da formalno uputim namjeru Crne Gore da se pridruži Evropskoj inicijativi za zaštitu neba. Uvjeren sam da bi Crna Gora, kroz ovu inicijativu, ostvarila dodatnu perspektivu za razvoj protivvazdušnih sposobnosti, u skladu sa NATO Ciljevima sposobnosti i, u konačnom, ojačala evroatlantsku bezbjednost na Zapadnom Balkanu.

U očekivanju vašeg pozitivnog odgovora, još jednom upućujem izraze dubokog poštovanja.

S poštovanjem,

**Ministar odbrane
Dragan Krapović**

**Nj. E. Boris Pistorius
Federalno Ministarstvo odbrane
Berlin, SR Njemačka**

Podgorica, June 2026

On behalf of the Ministry of Defence of Montenegro and on my own behalf, I would like to extend my warm regards and to express my appreciation for the fruitful cooperation between our countries. I also avail myself of the opportunity to reaffirm Montenegro's steadfast commitment to the European and Trans-Atlantic security, recognizing that collective defence is the cornerstone of long-lasting peace and prosperity.

We attach great importance to the multinational initiatives aimed at strengthening air and missile defence capabilities, which have proven to be of critical importance to the European and Euro-Atlantic security.

In this context, we have identified the European Sky Shield Initiative (ESSI) as a crucial mechanism for enhancing interoperability and collectively bolstering the security of European skies, while simultaneously providing a tangible contribution to burden shifting towards much stronger Europe within the Transatlantic bond.

In this regard, I would like to formally convey Montenegro's intention to join the European Sky Shield Initiative (ESSI). Through this initiative, I am convinced Montenegro would improve the prospects for developing air defence capabilities, in line with assigned NATO Capability Target Package, and ultimately bolster the Euro-Atlantic security in the Western Balkans.

While looking forward to your positive response, please accept the assurances of my highest consideration.

Sincerely,

Minister of Defence

Dragan Krapović

H. E. Mr Boris Pistorius
Federal Ministry of Defence
Berlin, Germany